

SLACHTOFFER

"Wij hebben geen andere koning dan de keizer." Johannes 19 : 15

Het proces om Jezus van Nazareth fascineert de geesten tot op vandaag. Zowel de wetenschap als de fantasie geven telkens weer proeven van een zo precies mogelijke weergave. Fantasie en wetenschap dienen echter niet altijd even trouw de waarheid. Hun uitgangspunt en eindpunt zijn zo vaak bij voorbaat vastgelegd.

Wij zullen het moeten doen met de gegevens van de Evangeliën. Vooral Johannes geeft een uitvoerige beschrijving van het proces om Jezus.

Het woord "proces" klinkt bepaald niet adequaat. Er is wel een beklagde, maar er is geen getuige à décharge, ook geen advocaat. Er is slechts een volksmassa op de been, opgehitst door demagogen. En... er is een rechter: de Romeinse *procurator des keizers* voor de provincie Judea. Zijn naam is overbekend: Pontius Pilatus.

Het evangelie vertelt ons dat Pilatus overtuigd was van de onschuld van Jezus. Hij heeft dat ook één- en andermaal openlijk uitgesproken. "Ik vind geen schuld in deze mens", heeft hij gezegd.

Waarom heeft dan deze procurator, vertegenwoordiger van het machtige Romeinse imperium dat beroemd was om zijn juridische faam, een onschuldige aan de kruisdood overgegeven?

Omdat de aanklagers van Jezus gebruik hebben gemaakt van zijn *politiek zwakke positie*.

Pilatus' machtige beschermer in Rome, aan het keizerlijke hof, Sejanus - die in de bijbel overigens niet genoemd wordt - was in ongenade gevallen bij keizer Tiberius. Deze landvoogd in Jeruzalem, Pilatus, moest het niet wagen het onderworpen joodse volk onnodig te tarten. Zijn papieren stonden in Rome niet erg hoog aangeslagen.

Zo grijpen de tegenstanders van Jezus Pilatus in zijn zwakke plek: als hij Jezus loslaat, zal hij geen "keizersvriend", geen *amicus Caesaris* zijn. Een eretitel van belang in die dagen.

En wanneer Pilatus toch nog aarzelt Jezus te executeren, spelen de volksleiders hun laatste troef uit, als ze roepen: "Wij hebben geen andere koning dan de keizer!"

Deze laatste uitroep uit de monden van mensen die toch alleen God als hun koning moesten erkennen, is doorslaggevend.

Doorslaggevend voor het *volk*: keizerliturgie in de straten van de tempelstad, waar de eredienst bestemd was voor de Here God.

Doorslaggevend voor *Pilatus* die zijn carrière redt door het recht prijs te geven.

Doorslaggevend voor *Jezus* die de slavendood krijgt. 't Kan niet minderwaardiger. De kruisiging. Maar de opgehitste menigte eist het, in een demonstratief gescandeerd roepen: "Weg met Hem! Weg met Hem! Kruisig Hem, kruisig Hem!"

Sommige archeologen beweren, dat de plaats waar de rechterstoel van Pilatus stond, *Litostrootos* geheten, ingelegd was met een mozaïekvloer, in gebruik als speelbord voor de garnizoenssoldaten.

't Zou typerend zijn, treffend: Jezus als pion in het diplomatieke spel, *solidair* met de miljoenen slachtoffers van eeuwen politiek gekonkel, compromis, of... als de koning van het schaakspel, die vallen moet. Als slachtoffer.

De apostel Johannes graaft dieper. Hij schrijft er bij: "En het was de voorbereidingdag voor Pesach". Het volk Israël maakte zich gereed de bevrijding uit de slavernij van Egypte te vieren met het bereiden en eten van een paaslam. Teken van bloed, verzoening van zonden.

Onbewust *wijst hier het volk zijn paaslam aan*: Jezus, slachtoffer, Lam van God voor ons geslacht. En Johannes weet en belijdt: zijn bloed was *verzoenend*. Het verzoent de zware schuld van een volk dat eigen schuld leer inzien en belijden. Later predikt ook Paulus: "Ook ons Pascha is voor ons geslacht, Christus". Dat is het Evangelie in deze geschiedenis, de boodschap, ook voor ons, van "de schuldvergeving enkel om des Middelaars bloed", zoals een oud lied zingt. In deze geloofswaarheid klopt het hart van het bijbels getuigenis.